

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 42/04

mun. Chișinău

15 februarie 2021

Inspectorul superior de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Griciuc Ada, în temeiul dispozițiilor art.7 alin.(1), art.19 lit.b) și lit.g), art.35, art.37 alin.(2), art.38 și art.40 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în rezultatul controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților, a întocmit prezentul Act de constatare în privința dlui **Dima Valeriu, ex-consilier în cadrul Consiliului raional Nisporeni.**

I. Partea descriptivă a situației de fapt.

La data de 04.06.2020, în temeiul prevederilor art.30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare – Legea nr.132/2016*), inspectorului superior de integritate Griciuc Ada, i-a fost repartizată electronic aleatoriu prin intermediul sistemului informațional e-Integritate sesizarea nr.3821 din 02.06.2020, care a stat la baza formării dosarului de control nr.20200304531 în privința lui Dima Valeriu, IDNP [REDACTED], domiciliat în [REDACTED].

În aceeași zi, 04.06.2020, conform cerințelor art.31 alin.(1) din Legea nr.132/2016 și art.75 alin.(1) din Codul administrativ, a fost demarată procedura de verificare prealabilă a sesizării întru elucidarea următoarelor aspecte: respectarea condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului juridic al incompatibilităților.

Potrivit sesizării, consilierul raional Dima Valeriu ar fi admis stare de incompatibilitate nesoluționată în condițiile legii, prin exercitarea mandatului de ales local simultan cu funcția de director al Liceului „Boris Cazacu”, instituție publică din subordinea Consiliului Raional Nisporeni.

La etapa verificării prealabile, informația publică pe portalul www.instante.justice.md și pagina oficială web www.cec.md a Comisiei Electorale Centrale confirmă exercitarea de către Dima Valeriu mandatul de consilier raional Nisporeni, atribuit prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.3114 din 29.11.2019, urmare alegerilor locale generale din 20.10.2019.

În declarația de avere și interese personale la validare mandat, depusă la 16.12.2019, dl Dima Valeriu a declarat venituri sub formă de salariu din activitatea în cadrul Liceului teoretic Boris Cazacu din or. Nisporeni și sub formă de îndemnizații din activitatea de consilier raional Nisporeni. Aceste informații sunt susținute prin extrasul din baza de date a Serviciului Fiscal de Stat.

Pe cale de consecință, în baza materialului disponibil la etapa verificării prealabile s-a stabilit prezența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către Dima Valeriu, prin exercitarea mandatului de consilier raional Nisporeni concomitent cu funcția de director al Liceului „Boris Cazacu”, or. Nisporeni.

Urmare procedurii de verificare prealabilă a sesizării, în temeiul prevederilor art.19 lit.b), art.28 alin.(1), art.31 și art.37 alin.(2) din Legea nr.132/2016 a fost întocmit Procesul-verbal nr.273/04 din 15.06.2020 prin care s-a dispus inițierea procedurii de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților de către dl Dima Valeriu, ex-consilier raional Nisporeni.

Prin scrisoarea nr.04-04/2717 din 15.06.2020, dl Dima Valeriu a fost informat despre inițierea procedurii de control, precum și despre drepturile de care beneficiază potrivit art.33 al Legii nr.132/2016, fapt confirmat prin răspunsul acestuia din 15.06.2020 la poșta electronică ani.md. Dl Dima Valeriu nu a beneficiat de drepturile sale și nu a luat cunoștință de actele și materialele dosarului de control.

În ordinea art.85 alin.(3) și art.87 alin.(1) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

Astfel, sub aspect procedural, în temeiul dispozițiilor art.20 alin.(1), art.32 alin.(3)-(5) și art.37 alin.(2) din Legea nr.132/2016, pentru realizarea atribuțiilor de control și în vederea acumulării materialului probatoriu relevant, au fost solicitate informații și documente de la entități publice și private înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și accesate registre informaționale de stat, extrasele fiind anexate la dosarul de control. Totodată, pentru realizarea controlului a fost consultat cadrul legal general și special aplicabil statutului funcției și perioadei supuse controlului.

II. Analiza elementelor constitutive ale stării de incompatibilitate.

Prin răspunsul din 17.06.2020, Comisia Electorală Centrală a informat despre următoarele mandate deținute de alesul local Dima Valeriu în perioada 2015 – 2020:

- urmare alegerilor locale generale din 14.06.2015, Dima Valeriu a fost ales consilier în Consiliul raional Nisporeni, mandat validat prin hotărârea Judecătorei Nisporeni din 24.06.2015 (dosar nr.3-46/2015),

- urmare alegerilor locale generale din 20.10.2019, Dima Valeriu a fost confirmat candidat supleant la funcția de consilier raional Nisporeni, prin hotărârea Judecătorei Ungheni din 25.10.2019 (dosar nr.3-46/2019). Mandatul de consilier în Consiliul raional Nisporeni a fost atribuit lui Dima Valeriu prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.3114 din 29.11.2019. Ulterior, la 11.06.2020, dl Dima Valeriu a depus cerere prin care și-a anunțat depunerea mandatului de consilier și a solicitat ridicarea acestuia. Mandatul dlui Dima Valeriu de consilier raional Nisporeni a fost ridicat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.4036 din 07.07.2020.

Cele menționate denotă, că în perioada 01.08.2016 – 07.07.2020, dl Dima Valeriu a deținut calitatea de subiect al declarării în temeiul art.3 alin.(1) lit.b) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (*în vigoare la 01.08.2016, în continuare – Legea nr.133/2016*).

În altă ordine de idei, materialele prezentate de Consiliul raional Nisporeni atestă că dl Dima Valeriu a fost numit în funcția de director al instituției publice Liceul Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni prin Ordinul Direcției învățământ, tineret și sport a Consiliului raional Nisporeni nr.457 din 12.07.2016, în baza Contractului individual de muncă nr.38d din 13.07.2016 încheiat pe o perioadă de 5 ani, începând cu 13.07.2016.

Prin urmare, începând cu 13.07.2016, dl Dima Valeriu deține și calitatea de subiect al declarării în temeiul art.3 alin.(1) lit.e) din Legea nr.133/2016, prin exercitarea funcției de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni.

Pornind de la prevederile art. 16 din Legea 133/2016, subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Regimul juridic al incompatibilităților aplicabil alesului local este reglementat de Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local (*în continuare – Legea nr.768/2000*). În cazul consilierului Dima Valeriu, art.7 alin.(1) lit.d) din această lege prevede că mandatul alesului local este incompatibil cu *calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale)*.

În interpretarea dată art.7 alin.(1) lit.d) prin Legea nr.263/2012, prevederile literei d) se aplică *șefilor și șefilor adjuncți ai organizațiilor subordonate autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială (întreprinderi municipale, instituții publice, servicii etc.)*.

Prin urmare, pentru a deduce prezența stării de incompatibilitate în sensul normei citate, urmează a fi demonstrată exercitarea funcției în subordonare autorității administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială.

În speță, instituția publică de învățământ Liceul Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni este instituție publică subordonată Consiliului raional Nisporeni. Or, conform pct.1.8 din Statutul

instituției publice Liceul Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni, aprobat la ședința Consiliului Profesoral din 25.11.2015 și înregistrat de Ministerul Justiției sub nr.6454 din 12.04.2016, fondatorul instituției este Consiliul raional Nisporeni.

Cum s-a menționat mai sus, dl Dima Valeriu exercită funcția de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni, în baza Ordinului emis de șeful Direcției învățământ, tineret și sport din cadrul Consiliului raional Nisporeni.

Informația generată de bazele de date ale Serviciului Fiscal de Stat și Casa Națională de Asigurări Sociale confirmă obținerea de către Dima Valeriu în perioada 2016-2020 veniturilor salariale din activitatea profesională și managerială desfășurată în cadrul Liceului Teoretic „Boris Cazacu” și sub formă de îndemnizații pentru participare la ședințele Consiliului raional Nisporeni.

Consiliul raional Nisporeni a prezentat Fișa personală de evidență a veniturilor sub formă de salariu și alte plăți din care rezultă, că în perioada 01.08.2016 – 03.06.2020, dl Dima Valeriu a ridicat îndemnizație de consilier raional în mărime totală de 25546,40 lei.

Pentru a stabili durata aflării persoanei supuse controlului în stare de incompatibilitate, inspectorul de integritate s-a condus de prevederile art.5 alin.(1) din Legea nr.768/2000, potrivit cărora mandatul consilierului începe efectiv din momentul validării și durează pînă la data expirării mandatului consiliului ori înainte de aceasta, dacă intervin anumite condiții legale pentru încetarea mandatului înainte de termen. Referitor la durata mandatului consiliului local, potrivit dispozițiilor art.130 alin.(1) din Codul electoral, acesta este de 4 ani.

Subsidiar, la art.15 alin.(2) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală (*în continuare – Legea nr.436/2006*), consiliul local își exercită mandatul de la data declarării ca legal constituit pînă la data constituirii legale a consiliului nou-ales. Norma cuprinsă la art.13 alin.(2) din Legea nr.436/2006 prevede, că consiliul local se întrunește în ședință de constituire în termen de 20 de zile calendaristice de la data validării mandatelor de consilier.

Materialele controlului atestă, că ședința de constituire a noului Consiliu raional Nisporeni, urmare alegerilor locale generale din 20.10.2019, a avut loc la data de 11.11.2019.

Generalizînd constatările și concluziile formulate mai sus, inspectorul de integritate conchide aflarea dlui Dima Valeriu în două stări de incompatibilitate, ambele generate de exercitarea mandatului de consilier în Consiliul raional Nisporeni concomitent, contrar legii, cu funcția de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” or. Nisporeni, și anume:

- în perioada 13.07.2016 – 11.11.2019 (din data numirii în funcția de director pînă în data încetării mandatului de consilier în condițiile legii),
- în perioada 29.11.2019 – 07.07.2020 (din data atribuirii mandatului de consilier pînă în data ridicării acestuia în condițiile legii).

Potrivit art. 12 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr.82/2017, agentul public este obligat să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ori, în cazul în care încetarea situației de incompatibilitate în termenul dat nu depinde de voința sa, să prezinte probe privind întreprinderea cu bună-credință a acțiunilor de eliminare a acestei situații.

Potrivit art.8 alin.(1) din Legea nr.768/2000, alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art.7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.

În cazul dat, dl Dima Valeriu a avut obligația să soluționeze stările de incompatibilitate prin depunerea mandatului de consilier raional Nisporeni sau prin demisionare din funcția de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității:

- pentru prima situație de incompatibilitate, pînă la data de 12.08.2016, în termen de 30 de zile de la numirea în funcția de director la 13.07.2016,
- pentru cea de-a doua situație de incompatibilitate, pînă la data de 28.12.2019, în termen de 30 de zile de la atribuirea mandatului de consilier la 29.11.2019.

La acest aspect, inspectorul de integritate reiterează mențiunile făcute *supra* și observă că cererea de ridicare a mandatului a fost depusă de Dima Valeriu la 11.06.2020, fapt care demonstrează omiterea neîntemeiată de către acesta a termenului de soluționare stabilit pentru ambele stări de incompatibilitate.

III. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului

În temeiul prevederilor art.37 alin.(3) din Legea nr.132/2016, prin invitația nr.04-04/64 din 11.01.2020, dl Dima Valeriu a fost solicitat să prezinte punctul de vedere cu privire la măsurile întreprinse întru respectarea regimului juridic al incompatibilităților.

Dl Dima Valeriu a dat curs invitației și a prezentat la data de 02.02.2020, sub nr.intr.764 următoarele explicații pe care le-a considerat relevante: „*de fiecare dată când mă adresam secretarului Consiliului Raional, juristului Consiliului Raional, mi se răspundea că mandatul de consilier raional este compatibil cu funcția de director. Din 25.11.2015 la Ministerul Justiției al R. Moldova a fost înregistrat statutul Instituției Publice Liceul Teoretic „Boris Cazacu”, or. Nisporeni în care este arătat că fondatorul instituției este Consiliul Raional. Liceul Teoretic „Boris Cazacu” or. Nisporeni este ordonator secundar de buget. Instituția se finanțează în bază de cost standard per elev, cu utilizarea coeficienților de ajustare în modul stabilit de Guvern și nu de către Consiliul Raional, deci Consiliul Raional nu are nici o putere juridică de a influența gestionarea bugetului instituției. Din punctul meu de vedere cred că trebuie să fie o claritate în tratarea acestei probleme și din start, la înmânarea mandatului de consilier să se stabilească concret compatibilitatea mandatului cu funcția deținută ca mai apoi să nu apară impedimente”.*

Analizând cele relatate în punctul de vedere în raport cu materialul probatoriu disponibil, inspectorul de integritate constată că argumentele invocate de Dima Valeriu nu sunt pertinente și nu justifică neîntreprinderea în termen legal a măsurilor de soluționare conformă a celor două stări de incompatibilitate.

Mai mult, dl Dima Valeriu a fost preavizat de Comisia Electorală Centrală la atribuirea mandatului de consilier raional Nisporeni asupra obligației de a respecta termenul de 30 de zile pentru înlăturarea stării de incompatibilitate (pct.3 din Hotărârea nr.3114 din 29.11.2019).

Prin urmare, în virtutea exercitării mandatului de ales local, dl Dima Valeriu a avut obligația cunoașterii actelor legislative și normative aplicabile statutului de ales local, inclusiv reglementările regimului juridic al incompatibilităților. Necunoașterea legii nu prezintă scuză plauzibilă de justificare a exonerării de răspundere. În sensul principiului *nemo legem ignorare censetur*, legea este opozabilă *erga omnes* și se aplică, chiar dacă la momentul săvârșirii unei fapte ce intră sub incidența ei, legea a fost ignorată volitiv sau din eroare.

IV. Concluzii.

Generalizând rezultatele controlului prin prisma cadrului legal pertinent, luând act de punctul de vedere al persoanei supuse controlului, conducându-se de principiile concludenței, utilității și veridicității și aplicând propria convingere în examinarea sub toate aspectele și în mod obiectiv materialul probatoriu disponibil, inspectorul de integritate conchide încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către consilierul raional Nisporeni, dl Dima Valeriu, exprimată prin:

- aflare în perioada 13.07.2016 – 11.11.2019 și în perioada 29.11.2019 – 07.07.2020 în stare de incompatibilitate generată de exercitarea mandatului de consilier în Consiliul raional Nisporeni concomitent, contrar legii, cu funcția de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni, instituție publică de învățământ subordonată Consiliului raional Nisporeni,

- nesoluționarea în termen legal cele două stări de incompatibilitate, respectiv pînă la 12.08.2016 și pînă la 28.12.2019, prin depunerea mandatului de consilier raional Nisporeni sau prin demisionare din funcția de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni.

Pe cale de consecință, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată, constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia, în conformitate cu prevederile art.23 alin.(3) din Legea nr.133/2016.

Sub aspect procedural, art.40 alin.(1) din Legea nr.132/2016 prevede, din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților rămîne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de 15 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului acestuia, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Cadrul normativ aplicabil statutului alesului local, și anume, art.5 alin.(2) lit.c) din Legea nr.768/2000 și art.24 alin.(1) lit.f) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală statuează încetarea mandatului consilierului înainte de termen, în caz de incompatibilitate a funcției stabilită prin actul de constatare rămas definitiv.

Astfel, în cazul în care consilierul nu respectă exigențele legii de încetare a incompatibilității în termen de 30 de zile de la apariție, Comisia Electorală Centrală inițiază procedura de ridicare a mandatului de consilier la sesizarea Autorității Naționale de Integritate, în conformitate cu art.5 alin.(3) și alin.(3¹) și art.8 alin.(2¹) din Legea nr.768/2000.

În speță, inspectorul de integritate observă că primul mandat al consilierului Dima Valeriu a încetat în condițiile legii, la 11.11.2019, iar al doilea mandat de consilier a fost ridicat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.4036 din 07.07.2020.

În ordinea art.23 alin.(6)-(7) din Legea 133/2016, dl Dima Valeriu urmează a fi decăzut din dreptul de a exercita aceeași funcție eligibilă, mandatul de ales local, pe o perioadă de 3 ani de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate.

Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică este ținut de Autoritatea Națională de Integritate și este publicat pe pagina web oficială a Autorității, conform 23 alin.(8) din Legea 133/2016.

Conform art.7 alin.(2) lit.h) din Legea nr.132/2016, încălcarea regimului juridic al incompatibilităților prin nesoluționare conformă și în termen, atrage răspundere contravențională prevăzută la art.313⁴ din Codul contravențional al Republicii Moldova.

Subsidiar, se rețin prevederile art.21 alin.(1) lit.c) din Legea nr.436/2006, prin care legiuitorul limitează dreptul de vot al consilierului prezent la ședința consiliului în participare la adoptarea deciziilor, atunci când se află în stare de incompatibilitate care durează mai mult de 30 de zile de la data apariției.

Prin urmare, în ordinea art.64 din Legea nr.436/2006 și pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.845/2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, urmează a fi sesizat Oficiul teritorial Ungheni în vederea efectuării controlului legalității deciziilor adoptate de Consiliul raional Nisporeni în perioada 13.07.2016 – 11.11.2019 și în perioada 29.11.2019 – 07.07.2020 cu participarea consilierului raional Dima Valeriu, aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată.

Potrivit art.36 alin.(1), art.37 alin.(4) și art.38 alin.(3) - (4) din Legea nr.132/2016, Actul de constatare poate fi contestat în termen de 15 zile de la primirea acestuia de către subiectul suspus controlului, în instanța de contencios administrativ, iar după expirarea acestui termen, Actul de constatare rămâne definitiv și se publică pe pagina oficială web a Autorității.

V. Decizii.

Considerând rezultatele controlului și conducându-se de prevederile art.16 și art.23 din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, susținute de prevederile art.7, art.19, art.20, art.37 alin.(2), art.38 alin.(1) și art.40 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul superior de integritate,-

dispune:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către dl Dima Valeriu, ex-consilier raional Nisporeni, admisă în perioada 13.07.2016 – 11.11.2019 și 29.11.2019 – 07.07.2020 prin exercitare concomitentă, contrar legii, funcții incompatibile de consilier raional Nisporeni și de director al Liceului Teoretic „Boris Cazacu” din or. Nisporeni.

2. Se decede dl Dima Valeriu din dreptul de a exercita funcție publică sau de demnitate publică, în condițiile art.23 alin.(6) din Legea nr.133/2016, pe o perioadă de 3 ani de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate și se înscrie dl Dima Valeriu în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică.

3. Se aduce la cunoștința dlui Dima Valeriu prezentul act de constatare și se informează despre dreptul de contestare, în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev, nr.3.

Prezentul Act de constatare a fost întocmit în două exemplare, pe 5 (cinci) file.

Inspector superior de integritate

Ada Griciuc